

Afvalreferendum: stem NEE als antwoord op een rammelende referendumvraag

Volgende week mogen de Arnhemse kiezers zich tijdens een referendum uitspreken over het Arnhemse afvalbeleid. Het diftarsysteem met gesloten ondergrondse containers dat op 1 juli 2020 na jarenlange voorbereiding is ingevoerd, staat door toedoen van de SP al weer op het spel.

Voor mensen die niet dagelijks met milieu en duurzaamheid bezig zijn is diftar best een ingrijpende verandering die niet van de een op de andere dag klaar is. Van alles achteloos weggooien in de klike naar bewust je afval goed scheiden en daardoor je restafval verminderen is een hele omschakeling. Dat vergt een cultuuromslag die tijd kost en in het begin verloopt met horten en stoten, zoals met dumping van restafval naast de ondergrondse containers en in de PBD-containers. Hierbij moet wel bedacht worden dat bij 85% van de Arnhemse restafvalcontainers geen of nagenoeg geen vervuiling wordt aangetroffen. Wie zegt dat overal in de stad vervuiling bij de containers plaats vindt, heeft niet gekeken in de talrijke buitenwijken van Arnhem.

Wat drijft dan de SP, die in 2017 in de gemeenteraad unaniem voor diftar heeft gestemd, een referendum aan te vragen om diftar weer af te schaffen? Dit terwijl de inwoners nog nauwelijks gelegenheid hebben gehad aan het inzamelsysteem te wennen? Probeert deze partij via een referendum haar gelijk te halen, terwijl in 2019-2020 tal van door de SP ingediende moties in de raad zijn verworpen?

We ontmoetten tijdens onze flyercampagne een inwoner van de Schuytgraaf die zei: 'Uitstekend dat jullie dit doen. Als die Elfrink van de SP in plaats van dit referendum aan te vragen zou zeggen: "Hé mafkezen, ruim je rotzooi eens op en maak er voor anderen niet zo'n puinhoop van dan had dat iedereen veel rommel bespaard.' Het zou de SP gesierd hebben de rotzooimakers aan te spreken op hun gedrag in plaats van mensen die klagen over de rommel, naar de mond te praten.

Nu ligt er een door de SP opgestelde referendumvraag die aan alle kanten rammelt: de vraag is drieledig, ingewikkeld en misleidend. Zo is er helemaal geen voornemen of plan van de raad om diftar weer af te schaffen. Bovendien wordt met de vraag de suggestie gewekt dat bij een JA-stem je niet meer hoeft te betalen voor de afvalkosten. De SP vermeldt nergens dat je met een JA op deze drieledige vraag er voor kiest dat de vaste jaarlijkse afvalstoffenheffing voor iedereen, dus ook de minderbedeelden, weer fors omhoog gaat. Dat komt door een toename van de hoeveelheid restafval, toenemende verwerkingskosten en stijgende verbrandingsstarieven die de rijksoverheid aan gemeenten oplegt. Verwerken van restafval is duurder dan verwerken van gescheiden stromen afval.

In het JA-kamp circuleren tal van halve waarheden. Zo zou diftar achterhaald en in veel gemeenten op z'n retour zijn. Diftar wordt inmiddels in bijna de helft van Nederland toegepast, zo ook in alle omringende gemeenten van Arnhem. Diftar-gemeenten hebben gemiddeld genomen een afvalstoffenheffing die € 72,- lager is dan in niet-diftargemeenten (inclusief de kosten van het systeem en de extra inzet op handhaving en opruimen). De scheidingsresultaten in diftar-gemeenten zijn fors hoger dan in gemeenten zonder diftar, ze zijn ook beter dan in gemeenten die nascheiding toepassen.

Sluiten van de containers in 2019 en een half jaar diftar in Arnhem hebben als resultaat gehad dat de hoeveelheid restafval spectaculair is afgenomen van 221 kg per inwoner in 2018, 202 kg in 2019 tot omgerekend 122 kg eind 2020, ook als het door vervuiling afgekeurde PBD-afval wordt meegerekend. Werd in november 2020 nog 60% van het PBD-afval afgekeurd en verbrand, in februari 2021 is dat afgenomen tot 40%. Die 40% moet natuurlijk nog veel verder omlaag. De gescheiden afvalstromen, of beter recyclebare grondstoffenstromen (schoon PBD, gft, oud papier en karton en glas) zijn in 2020 duidelijk toegenomen (bron: rapportage B en W aan de raad van deze week).

Alle Arnhemmers hebben onlangs in de gemeentelijke belastingaanslag kunnen lezen dat diftar goedkoper en bij goed scheidingsgedrag zelfs veel goedkoper uitpakt.

Om de illegale dumpingen bij de containers en de vervuiling van het PBD-afval terug te dringen pleiten wij voor een breed plan van aanpak waarin communicatie, facilitering, toezicht en handhaving gericht worden ingezet om de hotspots aan te pakken.

Het zal niet verbazen dat wij alle kiezers oproepen tijdens het referendum vol overtuiging NEE te stemmen.

Jan Schreur, voorzitter De Groene Vos
Ipe van der Deen, namens Milieudefensie Arnhem